

Una arma de dissuasió monetària

- L'acord de la UE per ajudar Grècia mostra als mercats que les seves exigències tindran un límit

JOSEP BORRELL, president de l'Institut Universitari Europeu de Florència

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 6.04.10

L'acord dels països de l'euro per ajudar Grècia a finançar el seu dèficit públic es presta a múltiples interpretacions. Però reflecteix bé les dificultats de la Unió Europea per fer front a aquest tipus de crisi, perquè no disposa d'instruments ni de sistemes de decisió adequats. Els 16 de l'euro no han fet més que ratificar un acord franco-alemany que es va prendre hores abans en una reunió bilateral entre Nicolas Sarkozy i Angela Merkel. I Alemanya ha aconseguit que inclogués tot el que la cancellera de ferro, com es comença a nomenar Merkel per analogia amb Bismarck, havia estat exigint.

Llegint el text oficial, i no els comentaris oficiosos, sembla que Alemanya n'ha escrit el guió i que França n'ha fet la posada en escena, amb Sarkozy prodigant-se per assegurar que es tractava d'un gran èxit històric per a Europa i que obria les portes del tan desitjat govern econòmic. Alemanya ha imposat la intervenció de l'FMI per raons de política interior, algunes d'elles comprensibles. Com ara que Europa només actuï en última instància i que s'estableixin criteris més estrictes per garantir l'estabilitat de la zona de l'euro. Certament, feia falta un compromís entre els que volien que únicament fos l'FMI l'encarregat de salvar el soldat grec i els que volien una solució estrictament europea. Al final, tothom content: s'acorda que l'FMI tingui una intervenció «substancial» en els préstecs que s'hagin de concedir a Grècia si no

aconsegueix col·locar el seu deute o si els mercats li exigeixen uns tipus «extravagants».

¿I què és «substancial»? Segons Sarkozy, més d'un terç, encara que aquesta precisió no figura en l'acord. ¿I què són uns tipus «extravagants»? El qualificatiu deixa un ampli marge d'interpretació perquè els països de l'euro decideixin per unanimitat –és a dir, amb el permís d'Alemanya– que ha arribat el moment de concedir a Grècia préstecs bilaterals.

Ara Grècia paga pel seu deute el 6,5%, uns 350 punts bàsics més que el bo alemany a 10 anys, molt superior al 4% que, de moment, paga Portugal o al 3% dels préstecs que podria obtenir de l'FMI. Per a un país en la seva situació, aquests tipus no són suportables i el sobrecost que els mercats li imposen es menja bona part del seu esforç d'ajust pressupostari. Però es podrien no considerar «extravagants» si es comparen amb els mil punts bàsics addicionals que Grècia pagava abans de l'euro.

A més a més, els préstecs bilaterals dels governs europeus no han de ser subvencionats, és a dir, el seu tipus ha de ser semblant al d'un mercat normal. A la pràctica, el preu i la quantitat s'hauran de decidir políticament, però en realitat aquest tipus de mecanisme d'ajuda està pensat perquè no s'hagi d'aplicar.

És com l'arma atòmica, que serveix per dissuadir i que s'espera no haver d'utilitzar. Si no, malament rai. Així s'ha presentat, com una forma de fer veure als mercats que les seves exigències tindran un límit. Tothom ha insistit en el caràcter «preventiu» del pla d'ajuda, especialment el

president del BCE, fins dies abans del pacte totalment contrari a la intervenció de l'FMI, però que ha d'acceptar que un no acord hauria estat molt pitjor. Malgrat que a part de la decisió sobre la intervenció de l'FMI, no vagi gaire més lluny que el de l'11 de febrer. I malgrat que no sigui gaire gloriós per a la imatge simbòlica de l'euro: una moneda, que està basada en la confiança que inspira, té molt a veure amb els símbols.

Es poden comprendre els sentiments de l'opinió pública alemanya, que pensa que ara li tocarà pagar per aquells països que no han fet els mateixos esforços que ells per garantir l'estabilitat i millorar la competitivitat econòmica. I que segueix tenint nostàlgia del marc, que va ser sacrificat en l'altar de la integració europea com a preu per la seva reunificació. Però caldria explicar que no es tracta d'ajudes a fons perdut, com si parléssim d'un nou fons de cohesió, sinó de préstecs a un tipus d'interès raonable que contribueixin a resoldre un problema que afecta l'estabilitat de l'euro i també la solvència dels bancs alemanys, que són els grans posseïdors de deute públic grec. L'euro no ha estat pitjor que el marc des del punt de vista de l'estabilitat, com recordava Trichet, i ha permès una expansió de l'economia europea que ha arrossegat les exportacions alemanyes.

El problema no és econòmic, sinó polític, i té a veure amb la concepció que es tingui del paper de l'euro i dels lligams que han d'unir entre si els països que el comparteixen. És saber si els europeus som capaços de resoldre sols els nostres propis problemes.

De moment, sense fer gaire soroll, el BCE és el que més està ajudant a l'acceptar el deute grec com a garantia dels préstecs que concedeix als bancs, donant un autèntic baló d'oxigen a Grècia. Perquè, en el fons, si

els governs europeus són tan reticents a fer un préstec a Grècia, ¿per què ho haurien de fer els mercats financers sense demanar la prima de risc que aquest acord dissuasori mira d'evitar?